

VZPOMÍNÁME: ŽIVOT NA VSI

AKTIVITA: VÝROKY

Anotace:	Žáci se ve skupinkách zamýšlejí nad dobovými výroky, snaží se vysvětlit jejich význam a kontext. Aktivita směřuje k porozumění historickému kontextu doby kolektivizace a normalizace na českém venkově.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, umění a kultura, jazyk a jazyková komunikace OV: společenskovední vzdělávání, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), VMEGS OV: OVDS, ČŽP
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	10–21 let
Cíle:	Žáci: ■ dozvídají se o proměnách českého venkova v době komunistického režimu ■ seznamují se s dobovými výroky a snaží se k nim zaujmout vlastní stanovisko ■ spolupracují ve skupinách
Délka:	45 min.
Pomůcky:	■ psací potřeby ■ PRACOVNÍ LIST do každé skupiny ■ rozstříhané výroky z MATERIÁLU
Postup:	1. Aktivitu uvedeme dotazem: <i>Co ve vás evokuje název dokumentu „Život na vsi“?</i> Žáci volně odpovídají. 2. Následuje projekce filmu. 3. Bezprostředně po projekci provedeme stručnou reflexi metodou jednoho slova. Vyzveme žáky, ať řeknou jedno slovo, které je k filmu napadá. Slova zapisujeme na tabuli, mohou se opakovat. 4. Ptáme se: <i>Jaký byl váš nejsilnější moment z filmu a proč?</i> 5. Žáky rozlosujeme či jinak přiřadíme do čtyřčlenných skupinek a rozdáme jim PRACOVNÍ LIST

a několik výroků z MATERIÁLU (výroky se mohou ve skupinách opakovat). Žáci mají vysvětlit kontext a význam výroků a zaujmout k nim vlastní stanovisko.

6. Jednotlivé skupinky prezentují výsledky své práce.

Reflexe:

Závěrečná reflexe probíhá formou diskuze nad skupinovými interpretacemi. Klademe otázky: *Co bylo na vaší práci nejvíce překvapivé? Co nového jste se o době komunistického režimu dozvěděli a co jste naopak již věděli před projekcí filmu? V jakých případech jsou vaše postoje k výročkům zásadně odlišné od postojů spolužáků?*

Zkušenosti z praxe:

Aktivitu jsem realizoval na závěr školního roku v deváté třídě dle uvedeného postupu. Na začátek bych rád zdůraznil, že v případě provedení aktivity v jedné vyučovací hodině je potřeba si jednotlivé kroky předem projít a rozvrhnout si čas. Dvacetiminutový film o životě na socialistické vesnici žáky zaujal, nebyl tak žádný problém s metodou jednoho slova ani s diskuzí nad nejsilnějšími momenty filmu. Žáci uváděli příklady s nákupem v pojízdné prodejně (šlo nakupovat pouze když přijela), „americkým“ broukem mandelinkou bramborovou, chození a vyzvedávání džbánek s mlékem, nedělní taneční zábavy či školení civilní obrany (práce v plynových maskách). Do této chvíle nám film a aktivity zabraly půl hodiny. Pak následovalo rozdělení do skupin po třech či po čtyřech a práce s výroky. Každá skupina dostala lístek s jedním výrokem, kterému se měla věnovat. S ohledem na čas zbývající do konce hodiny jsem nepoužil všechny výroky, ale vybral jsem z nich polovinu, z nichž každý se objevil ve dvou skupinách žáků. Při závěrečných prezentacích výsledků práce se tak se k danému tvrzení vyjadřovaly vždy dvě skupiny.

Myslím, že tato hodina dějepisu byla přínosná nejen v rámci seznámení žáků s realitou socialistického venkova, která jim přinesla řadu nových informací, ale i pro porovnání tehdejšího a současného života na venkově (zvláště pokud jde o městské děti). Aktivitu tedy mohu doporučit také ostatním vyučujícím nejen základních, ale i středních škol.

Lukáš Jiříček, ZŠ profesora Švejcara, Praha

VZPOMÍNÁME: ŽIVOT NA VSI

PRACOVNÍ LIST

VÝROKY

1. Pokuste se vysvětlit, v jakém kontextu výrok ve filmu zazní.

2. Vysvětlete vlastními slovy smysl výroku.

3. Co vy sami si o výroku myslíte?

VZPOMÍNÁME: ŽIVOT NA VSI

MATERIÁL

DOBROU CHUŤ K JÍDLU I K DÍLU.

.....

V TÝ VESNICI BYL TAKOVEJ TROŠKU STRACH.

.....

CO DŘÍV BYLO NAŠE OSOBNÍ, NAJEDNOU BYLO VŠECH.

.....

DNES, KDY BOMBY HÁZET NEMOHOU, HÁZEJÍ NÁM AMERIČANÉ MANDELINKU.

.....

KDYŽ SE (ČLOVĚK) ROZHODL PRO ORGANIZOVANOU ZÁBAVU, PŘEDPOKLÁDÁ, ŽE BUDE ALESPŮŇ ZČÁSTI VEDEN.

.....

NEJEDEN DRUŽSTEVNÍK NACHODÍ PO PRAZE VÍCE KROKŮ NEŽ DOMA ZA CELÝ MĚSÍC.

.....

KAŽDÝ BYL NĚKDE ORGANIZOVANEJ.

.....

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ TO BYLO, KDYŽ SE CVIČILO Z ÚST DO ÚST.

.....

SPORT PRO KAŽDÉHO – SPORT PRO VŠECHNY. TO JE ÚKOL DNE.

.....

V 10000 OBCÍ PŘIPADÁ NA JEDNOHO OBYVATELE JEDNA HODINA TĚLOVÝCHOVY ROČNĚ.